

INTERVIEW

ADVOCATEN STELLEN WEINIG HOOP IN AQUINO

Vandaag mag Benigno Aquino III zichzelf de nieuwe president van de Filipijnen noemen. Zijn land wordt geplaagd door corruptie, armoede, schendingen van de mensenrechten en politieke moorden — een decennia oude erfenis. De Filipijnse mensenrechtenadvocaten Edre Olalia en Carlos Zarate verwachten weinig evolutie.

‘We willen ongelijk krijgen’

VAN ONZE MEDEWERKSTER

LEEN DE WISPELAERE

BRUSSEL | ‘Hij krijgt het voordeel van de twijfel’. De Filipijnse mensenrechtenadvocaten Edre Olalia en Carlos Zarate kijken het presidentschap van Benigno Aquino III met gemengde gevoelens tegemoet. Vandaag beëindigt Aquino het negenjarige bewind van de omstreden oud-presidente Gloria Macapagal Arroyo (2001-2010).

De erfenis van Arroyo

‘Aquino erft zeer complexe problemen’, zegt Edre Olalia van de *National Union of People’s Lawyers*. Eén daarvan is de door en door corrupte politieke cultuur in de Filipijnen, die onder Gloria Arroyo kon blijven gedijen. Zo wist ze zich in 2004 van haar herverkiezing verzekerd dankzij groot-schalige fraude en de steun van de machtige Ampatuan-clan.’ Die clan wordt verantwoordelijk geacht voor de moordaanslagen in november 2009 in de zuidelijke provincie Maguindanao. Toen werden 55 mensen omgebracht, onder wie 33 journalisten en enkele advocaten. De groep wilde een rivaal inschrijven voor de verkiezingen. Twee hoofdverdachten van de Ampatuan-clan werden in april van dit jaar vrijgelaten ‘bij gebrek aan bewijzen’. ‘De Ampatuans voelen zich onge-naakbaar’, zegt Olalia. ‘Zo kneep Arroyo in ruil voor de steun van deze krijgsheren een oogje dicht voor hun privémilities.’ Civiele hulptroepen zijn wettelijk toegestaan ‘als ze het reguliere leger helpen met ‘antirebellenoperaties’. Die antirebellenoperaties, onder meer gericht tegen de communistische rebellen van het *New People’s Army*, blijken in de Filipijnen wel vaker een dekmantel voor politieke afrekeningen en mensenrechtenschendingen.

‘Rebellen’

Zo werden in februari van dit jaar 43 gezondheidswerkers gearresteerd tijdens een medische training. Zonder aanhoudingsbevel werden ze door het leger overgebracht naar een militair kamp, waar ze het slachtoffer werden van intimidatie, vernederingen en foltering. De aanklacht volgde later: ze zouden tijdens de training explosieven hebben gemaakt — ‘Het enige wapen waarmee je niet wegkomt als je betaalt’, merkt Olalia op. De vraag blijft hoe gezondheidswerkers dan wel een bedreiging vormden. Olalia: ‘Ze helpen de mensen op het platteland, omdat daar geen diensten van de regering beschikbaar zijn. Daarom ziet de regering hen als impliciete criticiasters en worden ze bestempeld als communistenrebellen. Zelfs het Leger des Heils is gebrandmerkt als staatsvijand.’ Onder meer via publieke media vernamen Olalia en Zarate dat ook zij al herhaaldelijk geviseed wer-

Bij politiek geïnspireerde moordaanslagen eind 2009 in de provincie Maguindanao kwamen 55 mensen om. © ap

Benigno Aquino III. © ap

‘Zelfs het Leger des Heils is in de Filipijnen een staatsvijand’

den. ‘Wij hebben mensen van alle politieke strekkingen onder ons cliënteel. Ook communisten.’ Of ze vrezen voor eigen leven? ‘In elk geval veel minder dan onze collega’s op het platteland, die geen internationale connecties hebben. Op het platteland is niet de burge-meester of de politie baas. Daar is het leger de baas.’

Politieke loyaliteit

Dat leger is in de Filipijnen een zeer gepolitiseerde instantie, ‘met macht in het hele amalgaam van politieke instituties’, zegt Olalia. ‘Tot op zekere hoogte kunnen ze een president gijzelen, maar Aquino zal op de loyaliteit van bepaal-de generaals kunnen rekenen.’ En van andere vertrouwelingen: meer nog dan enige partij-ideologie, bepalen machtige rivaliserende families de politieke loyalitei-ten op de archipel. Al decennia lang concurreren de Aquino’s er met de familie Marcos van oud-

DS-Infokaart

dictator Ferdinand Marcos (1965-1986). De nieuwe president is de zoon van oud-presidente Corazon Aquino (1986-1992), die na een massale en geweldloze volksoptstand tegen het Marcos-regime aan de macht kwam. Haar bewind maakt de nieuwe president al bij voorbaat een symbool voor meer democratie. Toch koestert de bevolking na decennia van politieke corruptie weinig hoop. ‘De Aquino’s behoren tot de landadel, met duizenden hectaren grond in het Noorden’, zegt Olalia. ‘Het landhervormingsprogramma van Corazon Aquino leverde niets op. Ook de nieuwe president heeft weinig belang bij de landherverdeling waar Filipijnse boeren al lang voor ijveren.’ In een land waar de elites tachtig procent van de welvaart controleren, zijn zelfs de rivaliserende families in zeker zin politieke bondgenoten: ‘De elites bekampen elkaar achter de

schermen, maar uiteindelijk ondersteunen ze elkaar.’

Straffeloosheid

Half juni trokken Zarate en Olalia naar de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties. Die kwam in 2009 tot het besluit dat ‘straffeloosheid voor buitenrechterlijke executies wijdverspreid is’ op de Filipijnen. Onder het Arroyo-bewind werden meer dan duizend politieke moorden gepleegd en geraakten honderden mensen spoorloos. Het programma voor de bescherming van getuigen, dat de oplossing van de moorden moet vergemakkelijken, brengt weinig soelaas: ‘Mensen krijgen enkel bescherming voor de duur van een proces. Bepaalde kroongetuigen van de slachtpartij in Ampatuan zijn inmiddels vermoord’, zegt Zarate. Ondanks zijn beloften, geloven de advocaten niet dat president Aquino ‘het monster van straffeloosheid’ zal kunnen bedwingen. ‘Arroyo zal erin slagen parlementsvoorzitter of premier te worden. Dat levert haar voor de tijd van haar mandaat wettelijke immuniteit op.’ Gerechtigheid voor slachtoffers van het Marcos-regime vinden ze al helemaal een wensdroom. ‘Kijk maar waar Imelda Marcos vandaag staat.’ De echtgenote van de overleden oud-dictator, vooral beroemd om haar imposante schoenencollectie, timmert rustig verder aan de politieke loopbaan van zoon en dochter. Het houdt Olalia en Zarate niet tegen om de mensenrechtenschendingen internationaal te blijven aanklaarten: ‘Elke stap in de formele erkenning ervan, is welkom.’ Aquino willen ze even de tijd geven om zich te bewijzen, ‘maar we zijn niet optimistisch’. Als advocaten overkomt het hen wellicht zelden: ‘We willen ongelijk krijgen.’

BUITENRAND

Ötzi levert eindelijk geld op

Een Duits paar dat in 1991 de ingevroren mummie Ötzi ontdekte, krijgt nu van de Italiaanse provincie Bolzano 175.000 euro vindertsloon. De beloning volgt na een bitsige juridische strijd. De provinciale overheid wilde aanvankelijk 50.000 euro uitkeren aan Erika Simon en haar echtgenoot Helmut Simon, die in 2004 overleed. De Italiaanse provincie verhoogde verschillende keren de beloning, maar tot nu bleef een akkoord uit. De Simons vonden de mummie meer dan 18 jaar geleden tijdens een wandeling in de Alpen. Ötzi, die gevonden werd op een hoogte van 3.210 meter, is ongeveer 5.000 jaar oud.

Witte olifant gevangen

In het noordwesten van Birma hebben boswachters een zeldzame witte olifant gevangen. De dikhuid is zo’n 38 jaar oud en ruim twee meter hoog. Witte olifanten, in feite albino’s, werden eeuwenlang aanbeden in Birma, Thailand, Laos en andere Aziatische landen. Normaal gesproken werden zij door vorsten gevangen gehouden als symbool van koninklijke macht en voorspoed. In Birma worden momenteel al drie witte olifanten in gevangenschap gehouden. Er worden vaak uitgebreide ceremonies voor gehouden. Zij worden dan door de militaire leiders van het land besprenkeld met geurwater en behangen met goud, zilver en edelstenen. In de zestien-de eeuw werd tussen Thailand en Birma een oorlog uitgevochten over het eigendom van vier witte olifanten.

Buitenrand sprokkelt wereldnieuws(jes) Met bijdragen van belga, ap.

CIJFER

2,5

Mensenhandel is één van de meest winstgevende misdadactoren in Europa. Ze brengt 2,5 miljard euro per jaar op. De Verenigde Naties schatten dat 140.000 mensen in de prostitutie en de gedwongen arbeid afhangen van criminele benden. Het aantal van deze ‘moderne slaven’ in West-Europa neemt jaarlijks met 50 procent toe. Ruim de helft komt uit de Balkan of gewezen Sovjet-Unie, 13 procent uit Latijns-Amerika en vijf procent uit Afrika. De slachtoffers worden meestal met valse beloften weggelokt uit het armoedige bestaan in hun eigen land. (ap)

VAKANTIE OP DE KADE

In Piraeus, de belangrijkste havenstad van Griekenland, verhinderden vakbondsmilitanten gisteren toeristen om aan boord te gaan van de veerboten naar de Egeïsche eilanden. De Griekse vakbonden staken tegen het voornemen van de regering om de pensioenleeftijd te verhogen en het

ontslagrecht te versoepelen. Zo wil ze de schuldcrisis van het land aanpakken. Dinsdag start in het parlement het debat over de hervormingen. Het neemt waarschijnlijk meer dan een week in beslag. Ondanks het verzet van verschillende parlementsleden zal het plan van de centrumlinkse regering naar ver-

wachting uiteindelijk worden goedgekeurd. Tijdens een betoging tegen de besparingen gisteren in Athene, met zo’n tienduizend deelnemers, gingen gemas-kerde jongeren op de vuist met de politie. Ze richtten heel wat vernielingen aan. Een optocht van zesduizend communisten verliep vreedzaam. © Louisa Gouliamaki/afp

Amerikaanse generaals worden nooit arm

Generaal Stanley McChrystal gaat het leger verlaten. Als hij wil, kan hij nog meer gaan verdienen.

VAN ONZE REDACTEUR

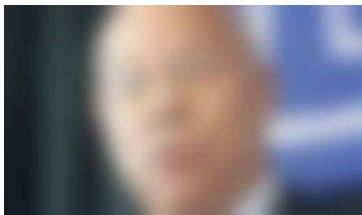
BART BEIRLANT

BRUSSEL | McChrystal is nog maar 55 jaar en maakte niet de drie jaar als viersterrengeneraal vol die nodig zijn om zijn rang én dito pensioen te kunnen behouden. Maar honger zal hij niet lijden: een generaal met minimum dertig jaar dienst kan rekenen op een pensioen tussen 100.000 en 200.000 dollar. En misschien kan McChrystal een voorbeeld nemen aan zijn ex-collega Anton Zinni. Na zijn pensionering in 2000, werd hij directeur bij Dyncorp International, een groot defensiebedrijf waar hij in 2008 946.000 dollar verdiende. Een aardige aanvulling van zijn pensioen van ongeveer 129.000 dollar. Intussen verliet hij Dyncorp International voor een andere grootheid van de defensie-industrie, waar hij voorzitter werd van de raad van bestuur.

Bedrijf. Norman Schwarzkopf, de ‘held’ van de Golfoorlog tegen Irak in 1990-1991, schopte het tot directeur van Remington Arms Co., specialist in jachtwapens. Sinds het begin van de jaren negentig van de vorige eeuw is er een bijkomende lucratieve markt ontstaan voor tientallen generaalsbuitendienst: optreden als consulent van ... het Pentagon. *USA Today* raketde er minstens 158 op. Ze geven advies bij groot-schalige legeroefeningen of verlenen advies bij voorraadbeheer. Het grote voordeel is dat ze per uur betaald worden. Voor een driesterrengeneraal komt dat al snel neer op 1.600 dollar per dag.

Norman Schwarzkopf. © epa

Colin Powell. © pn

Politiek

In vergelijking daarmee geven de generaals die zich in de politiek gooien, blijk van altruïsme. Colin Powell, die andere bekende veteraan van de Golfoorlog, wees in 1996 nog een aanbod af van de Republikeinen om presidents-

Stanley McChrystal. © rtr

Wesley Clark. © rtr

Anthony Zinni. © ap

kandidaat te worden, maar schopte het uiteindelijk tot minister van Buitenlandse Zaken onder George W. Bush van 2001 tot 2005. Nu zit hij in de bestuursraad van de Council on Foreign Relations, een invloedrijke denktank in de VS. Generaal Wesley Clark, die in 1999 de oorlog om Kosovo leidde tegen Servië, probeerde in 2003 tevergeefs genomineerd te worden als presidentskandidaat bij de Democraten. In 2008 overwoog hij een replay, maar uiteindelijk schaarde hij zich achter Hillary Clinton — die het moest afleggen tegen Barack Obama. Clark zit wel in de raad van bestuur van Growth Energy, een lobbygroep voor groene energie. Hoeveel hij daar verdient, is niet bekend; maar het zal niet zoveel zijn als Zinni.

Nieuwe generaal, nieuwe strategie

We laten Afghanistan in juli 2011 niet in de steek, zegt Petraeus. Dan begint slechts een nieuwe fase.

WASHINGTON (AP) | De nieuwe opperbevelhebber in Afghanistan, generaal David Petraeus, gaat de strategie in Afghanistan herbekijken. Dat zei hij gisteren tegen de senatoren die zijn benoeming moeten bekrachtigen. Zijn voorganger Stanley McChrystal poogde vooral de harten en geesten van de lokale bevolking te winnen door ervoor te zorgen dat er zo weinig mogelijk burgerlijke slachtoffers vallen. Die strategie was evenwel weinig geliefd bij de militairen. Ze vonden dat ze daardoor zelf te veel risico liepen. Petraeus zal naar eigen zeggen blijven proberen om zo weinig mogelijk burgerlijke slachtoffers te maken, maar de veiligheid van de troepen moet gewaarborgd zijn. Hij werd tevens op de rooster gelegd over de datum die Barack Obama voorop had gesteld om met de terugtrekking van de troepen te beginnen: juli 2011.